

Een Hollandse in het Duitse theater

Gastcolumnn

Columns - 12 februari 2003

(12 februari 2003)"Schande! Geh zurück in dein Land! Zigeunerin!"
"Aber ich bin keine Zigeunerin! Ich bin Holländerin!"
"Ist Wurst! Hau ab!"

van Eva van Heijningen

Zomaar een reactie op mijn optreden als Nederlandse gastactrice in het straattheaterproject 'LUXUS', een onderdeel van ['Citymapping'](#). Tien dagen lang bedel ik op de zeer chique winkelstraat "die Kö" in Düsseldorf, met in mijn hand een groot bord met de tekst: "Ich möchte diese Gucci-Tasche kaufen. 259 Euro Sonderangebot. Bitte eine kleine Spende". Het is de bedoeling het geld in tien dagen bijeen te krijgen en er de beoogde Gucci-tas mee te kopen om deze vervolgens te verbranden. Als het niet lukt dit bedrag bij elkaar te bedelen, delen we het opgehaalde geld uit aan de allerrijksten van "de Kö". Een kleine bewakingscamera, verstopt in mijn haarklem, filmt de reacties van de mensen.

Hier valt al gelijk het verschil in reacties op tussen het Nederlandse en Duitse winkelpubliek. De meeste van mijn landgenoten reageren lachend: "Hé Truus, kijk nou! Moeten we in de P.C. Hoofd ook doen!" Duitse mannen daarentegen reageren soms boos, zelfs agressief. Hele discussiegroepen vormen zich op straat. Daarmee is het vooroordeel bevestigd dat de Duitsers meer discussiedrift en agressie, maar minder humor in zich hebben dan de "lockere Holländer". Een voorbeeld: na afloop vindt er een publieksdiscussie onder leiding van een bekend kunstcriticus plaats. Ons project wordt vergeleken met een Russische voorstelling die bestaat uit folkloristische dansjes met voor een deel Russische alcoholisten. Het gesprek ontardt in onbegrijpelijke wetenschappelijke analyses. Dit heb ik in Nederland nog nooit meegemaakt. De Rus wordt boos en loopt weg als de gespreksleider zijn werk vergelijkt met Majakovski. Als ik het voor de Rus opneem, zijn de anderen van mijn groep ontstemd. Ze vinden hem arrogant, terwijl ik de gespreksleider (en stiekem ook hen) arrogant vind.

Even terug naar "de Kö": een Nederlandse jongen lacht zich stuk om de actie. "Wat doe je hier? Ik heb een Duitse vriendin gehad, het is net uit! Ohoh! Die Duitsers hebben geen humor! Vlucht naar Nederland! Die snappen het!" Een Duitse jongen: "Wir sind zu geizig!" Inderdaad, het meeste geld krijg ik niet van

Duitsers, maar van de Turken, die hun gewonnen halve finale van het WK voetbal 2002 vieren door toeterend uren lang rondjes te rijden. Ze hangen uit hun auto en geven onder gejoel briefjes van tien euro.

De Duitse vrouwen hebben meer begrip voor mijn actie dan de mannen. Hetzelfde geldt voor jonge backpackers (die gek genoeg in grote getale over "de Kö" struinen), zij het om meer maatschappijkritische redenen. Zij steken hun duim omhoog en geven gemiddeld vijftig eurocent. Uiteindelijk heb ik toch nog 95 euro opgehaald, te weinig voor een tas, maar genoeg om uit te delen aan de rijksten.

In het najaar ben ik naar Dresden afgereisd om daar twee maanden te repeteren aan, Duitser dan Duits kan bijna niet, 'Warum macht Herr R. Amok' en 'Tropfen auf heisse Steine' van Fassbinder. Hier deed ik een andere Duitse theaterervaring op. De regisseurs vertonen niet het zogenaamde typisch Duitse karakter van hiërarchisch, koud en streng. Zou dit komen doordat de regisseurs *Ossies* zijn? Ze komen zelfs consequent een half uur te laat! We eten bij hen, we drinken vaak na afloop wat, we gaan naar feesten.

Ik schijn geluk gehad te hebben: mijn Duitse collega's hebben verhalen over schreeuwende regisseurs. Van veel Nederlandse acteurs die in Duitsland gewerkt hebben, hoor ik dat ze moeilijk sociaal contact krijgen met hun Duitse collega's; na het werk worden ze aan hun lot overgelaten; alles is heel hiërarchisch. Ook ik merk wel eens een cultuurverschil. Wanneer ik tijdens het repeteren een ironisch grapje maak, waar tot mijn schrik serieus op wordt ingegaan, leidt dat soms tot een flinke discussie. Zo maakte ik een opmerking over een recensie. Ik vond de kritiek niet goed, de regisseur wel. Hij praatte heftig op mij in. Uiteindelijk bleek dat hij het goed geschreven, geanalyseerd en onderbouwd vond, terwijl ik de inhoud, de mening van de recensent, bedoelde.

Bovendien viel mij op dat er in Duitsland een veel grotere theatercultuur is. Zo worden toneelstukken doorgaans beter bezocht. Bestaat er in Duitsland meer waardering voor kunst in het algemeen dan in Nederland? Heeft dit ermee te maken dat men als acteur in Duitsland met meer respect behandeld wordt dan in Nederland? Gelijk bij aankomst wordt het ticket vergoed, je hoeft niet zoals ik in Nederland heb meegemaakt vier maanden te bellen over je geld of reiskosten, je krijgt meer betaald, krijgt een goede hotelkamer of appartement, er wordt niet beknipt op catering en andere zaken. Kortom: het leven van een actrice in Duitsland is zo slecht nog niet!

Eva van Heijningen zal met 'Tropfen aus heisse Steine' van 14 tot en met 16 maart optreden in [theater Mousonturm](#) te Frankfurt en van 3 tot en met 6 juni in [Festspielhaus Hellerau](#) in Dresden. Van 3 tot en met 6 augustus speelt ze,

eveneens in [Festspielhaus Hellerau](#), in het stuk 'Put of control'.

[Het LUXUS-project](#)

[Citymapping](#)

Eva van Heijningen is actrice. Daarnaast werkt zij als redactrice en cameravrouw bij Bellissima (locale tv Amsterdam). In het kader van het Journalistenstipendium Duitsland-Nederland was zij in 2000 te gast bij Kobalt TV in Berlijn voor het programma Polylux.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/2787/een-hollandse-in-het-duitse-theater>